

Nr 344.

Av herr Wiklund i Stockholm m. fl., om inrättande av en överläkarbefattning vid statens alkoholistanstalt å Venn-garn.

Frågan om alkoholistvårdens reformering har länge stått på dagordningen. Sedan riksdagen i skrivelse den 13 maj 1944, nr 246, hemställt om utredning av alkoholistvårdsproblemen tillkallades genom beslut den 27 september 1946 sakkunniga för utredning rörande alkoholistvården. De sakkunniga, 1946 års alkoholistvårdsutredning, avgav sitt betänkande den 14 februari 1948 och framlade därvid förslag till lag om nykterhetsvård m. m. (SOU 1948: 23). Lagförslaget har ansetts böra vila i avbidan på slutförande av 1944 års nykterhetskommittés arbete. Utredningen framlade emellertid beträffande behandlingen av alkoholmissbrukare vissa förslag, som borde kunna genomföras oberoende av en eventuellt ändrad lagstiftning på området. Den ledande tanken i utredningens förslag var, att behandlingen av alkoholmissbrukare borde ytterligare differentieras och som regel även innefatta medicinsk vård. I sådant syfte borde bl. a. dels upprättas statliga alkoholistsjukhus, dels anordnas en sjukhuspräglad vårdavdelning samt en sluten paviljong vid statens alkoholistanstalt å Venn-garn med en överläkare som avdelningschef.

Det av 1946 års alkoholistvårdsutredning framlagda betänkandet har hittills icke föranlett någon annan reform än att för 1950 års riksdag framlades förslag om anordnande av en sjukavdelning vid venn-garnsanstalten i huvudsaklig överensstämmelse med alkoholistvårdsutredningens förslag, för vilket ändamål beviljades ett reservationsanslag av 65 000 kronor. Av innevarande års statsverksproposition, elfte huvudtiteln, C. Alkoholistvård m. m., framgår emellertid, att departementschefen icke ansett sig kunna biträda av anstaltens styrelse framlagt och av socialstyrelsen tillstyrkt förslag om inrättande av en överläkarbefattning vid anstalten. Sedan hösten 1948 besöker en psykiater anstalten två gånger i veckan, och departementschefen har nu föreslagit sådan arvodeshöjning, att psykiatern skulle kunna ersättas för tre besök i veckan. Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift utgår ersättning till psykiatern enligt samma grunder som tillämpas vid skolhemmen och en del andra anstalter, nämligen med 75 kronor för varje avlagt besök under förutsättning att läkarens arbetstid vid besöket omfattar minst tre timmar. Utöver besöksarvodet utgår för kon-

sultationer, huvudsakligen per telefon, ett årsarvode av 600 kronor. Ehuru högre arvode icke utgår, då arbetstiden å anstalten överstiger tre timmar, har anstaltens nuvarande psykiater av intresse för sin arbetsuppgift ägnat i regel 4—5 timmar åt varje besök. Enligt vad vi erfarit har han nu förklarat sig nödgad att i fortsättningen inskränka arbetstiden till föreskriven minsta tid av tre timmar. Om antalet besök å anstalten enligt departementschefens förslag utökas till tre, skulle detta med nuvarande arvodesbestämmelser innebära, att psykiatern komme att ägna nio timmar i veckan åt anstalten, vilket med hänsyn till vad nyss anförts icke skulle medföra någon större förbättring.

Ehuru den nuvarande provisoriskt anordnade sjukavdelningen vid Venn-garn har mycket begränsade resurser i fråga om såväl personal som utrustning, måste erfarenheterna av den inledda medicinska behandlingen anses som lovande. Av psykiaterns berättelse framgår sålunda, att inga elakartade uppträden förekommit, trots att avdelningens klientel måste betraktas som synnerligen svårskött. I flertalet fall har behandlingen medfört ett gott resultat, så att patienten kommit i god psykisk balans och återvunnit hälsa och arbetsförmåga. Omsättningen av vårdtagare är emellertid så stor — under år 1950 intogos 229 personer å anstalten — att det icke med nuvarande resurser är möjligt att ens undersöka alla, långt mindre medhinna den psykoterapeutiska verksamheten i behövlig utsträckning. Avsikten med den nya sjukavdelningen har varit, att den med sina 60 vårdplatser och bättre utrustning skulle giva möjligheter till behandling under sjukhusmässiga former. Detta syfte kan uppenbarligen icke förverkligas med mindre en heltidsanställd läkare anställles såsom chef för avdelningen.

I den mån effektivare behandling kan genomföras, bör vårdtiden för åtskilliga patienter kunna nedbringas, vilket såväl för den enskilde som för samhället skulle innebära en påtaglig vinst, ej minst i en tid då alla krafter behövas i produktionen.

Alkoholistsvårdsutredningen framhöll vikten av medicinsk forskning rörande alkoholismen och föreslog i sådant syfte en särskild forskningsavdelning vid det statliga alkoholistsjukhus, som skulle uppföras i Stockholm. Då detta sjukhus i nuvarande tidsläge icke kan väntas komma till stånd under ännu åtskilliga år, borde sjukavdelningen vid venn-garnsanstalten om möjligt utnyttjas även för vetenskaplig forskning på området. Av särskilt intresse vore att ett sådant forskningsarbete komme till stånd vid en alkoholistanstalt, där vid sidan av den medicinska behandlingen alkoholistsvårdsvård bedrivs i hittills vedertagna former. Det synes nämligen angeläget att vid alkoholistsvårdens reformering uppmärksamhet ägnas icke blott åt problemets medicinska sidor utan också åt de sociala åtgärder och den personliga påverkan, som erfarenhetsmässigt i många fall visat sig kunna medföra goda resultat. Om en överläkartjänst inrättades vid venn-garns-

anstalten skulle därmed skapas den första förutsättningen för ett systematiskt forskningsarbete på detta i vårt land hittills så försummade område.

Med stöd av vad vi här anfört få vi hemställa,

att riksdagen ville anvisa erforderligt anslag för inrättande av en överläkarbefattning vid statens alkoholistanstalt å Venngarn i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag.

Stockholm den 26 januari 1951.

Daniel Wiklund

A. Widén.

Einar Hægglom.

i Stockholm.
